

τινές τοῦ μεγάλου Λουκρητίου, μασιζόντες τὰς ἀνθρωπίνους προλήψεις, λάμπουν θεοειδέστερον τῶν ἀστραπῶν τοῦ Ἰουδενάλη. Οἱ ἀληθέστεροι σατυρικοί εἶναι ὁ Δάντης καὶ ὁ Σαίξπηρ, εἶναι ὁ Βύρων καὶ ὁ Σέλλεϋ, εἶναι ὁ Οὐγκώ καὶ ἡ Ἰψεν.

Τὰ δεκατετράστιχα τραγούδια σου τὰ βάρσι-
σες, αὐθαίρετα κάπως συννέτα. Τὸ συννέτο, καθὼς
ξετυλίχτην ἀπὸ τὸν καιρὸ τῶν τρουβαδούρων τῆς
Προβηγγίας, ἴσα μὲ τὰ τῶρα, ὅς κι ἂν μεστώθηκαν
ἀπὸ κάθε λογῆς νοήματα καὶ χισθήματα, πάντα μὲ τίς
στροφές σου, μὲ τίς ρίμες σου, μὲ τοὺς ξεχωριστοὺς
μετρικούς τρόπους σου, μένει, κυρίως, κάτι τι πε-
ρισσὰ κομψὸ καὶ στολισμένο σὴν κορινθιακὸ κιονό-
κραν· τὸ δικό σου τὸ συννέτο, ποῦ θυμίζει πρὸς πολὺ
τὸν ἀνίστημα καὶ τὴν περπατησιὰ τοῦ δημοτικοῦ μας
τραγουδιοῦ, ἔχει τὴν ἀντρίκεια τὴν ἀπλότητα τοῦ
δωρικοῦ στόλου, ἐκεῖ ποῦ ὁ δεκαπεντασύλλαβος μέτα
τοῦ παίρνει ὅλες τίς μορφές καὶ τὰ ταιριάσματα· ἀπὸ
τὰ πρὸ σύμμετρα καὶ κανονικά ὡς τὰ πρὸ ἀσύμμε-
τρα, καὶ τὰ πρὸ παράτολμα, κάποτε, ἀλλασμένα
καὶ χαλασμένα. Καὶ βέβαια· γιατί κι ὁ στίχος δὲν
εἶναι κάτι τι μηχανικόν, κάτι τι ἔσχετο πρὸς τὴν
συγκίνηση καὶ ξεχωριστὸ ἀπὸ τὴν ποίηση. Μόνον ποῦ
μερικά τοῦ χαλάσματα καταστῆναι νὰ φαίνονται σὰ
λάθια ποῦ σοῦ ξέφυγαν. Μέτα σὴν ποίησή σου βρι-
σκονται καὶ μουσικώτατοι κι ὅλως διόλου ξεχωρι-
στοὶ καὶ τρυφερώτατοι μονόλογοι· μὰ πρὸ συχνὰ τὸ
αἰσθητικόν σου τὸ ἰδιαιτέρο τὸ περνᾷ ἀπὸ τὸ χωνευτήρι
τῆς σκέψης, καὶ λαχταρισμένο μᾶς τὸ δείχνει· καὶ
μάλιστα καμιά φορὰ ἡ σκέψή σου μᾶς κάνει καὶ
νὰ γινώσκουμε σκεπτικοὶ ἀπὸ τὸ στίχο σου περισσό-
τερο κι ἀπ' ὅ, τι πρέπει. Αὐτὰ εἶναι λεπτομέρειες.
Μία ἡ γενικὴ ἐντύπωση: Τέχνη μαζί λεπτότατη
καὶ δυνατώτατη· σὴν κορμιοῦ λιγνακάμωτου μὲ νεῦρα
ἀπὸ ἀτσάλι, ποῦ τοῦ χεριοῦ του τὸ σφίξιμο σὲ κά-
νει νὰ φωνάζης. Πλάσμα μὲ μάτια οὐρανογάλαζα
καὶ μὲ μάγουλα ροδοκόκκινα.

Καὶ θὰ εἴτανε φρονιμώτερο ἀντὶ νὰ σοῦ στείλω
τὸ γράμμα μου, νὰ τὸ ρίξω στὸ γραμματοκιβώτιο
τοῦ «Νουμά».

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΔΜΑΣ

Κάποτε κατηγορήσανε στὸν Πελοπίδα ἓνα παλληκαρὶ
στρατιώτη ὅτι τονὲ βρίζει· κι ὁ Πελοπίδας εἶπε:

— Ἐγὼ τὰ ἔργατά του τὰ φλέπω, μὰ τὰ λόγια του
δὲν τᾶκουσα.

Ο ΓΕΡΟ-ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Ἄκουσε, Μαριώ... Πές
τῆς κυρᾷς σου νὰν τοῦ δώσει τίποτα... Λίγο ψωμί,
κάνα παλιόρουχο... (σὴν ἀπὸ μέσα του). Ποῖος ξέρει
ἂν καὶ τὸ παιδί μου τὸ ἔρημο δὲ διακονεῖ τούτη
τὴν ὥρα...

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ (ποῦ δὲν ἄκουσε τὰ τελευταῖα
λόγια). Ἐνοια σου, πατέρα, καὶ σ' αὐτὸ ἡ νύφη σου
δὲ θέλει σπρώξιμο... Εἶναι καλὴ νὰ σ' ἀδιάσει κι
ἄλλαίρε τὸ σπῆτι...

Ο ΓΕΡΟ-ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Τέτια καὶ ἡ μακαρί-
τισσα ἡ μάνα σου... Καλὰ τὸ λένε, ἡ νύφη σὰ θὰ
γεννηθεῖ τῆς πεθερᾷς θὰ μοιάσει... Σὺς καὶ πέ της,
Μαριώ, σὴν τελιώσει νὰ ῥθεῖ ἀπ' αὐτοῦ νὰν τὴ φι-
λήσω. (Ἡ Μαριώ φεύγει. Ὁ Ἀποστόλης σκύβει
καὶ σκαλίζει μὰ γλάστρα. Ὁ γέρο-Σεβαστὸς βγάζει
ἀπὸ τὴ μέσα τσέπη τοῦ σουρτουβίου του ἓνα γράμμα,
τὸ ξεδιπλώνει κι ἀρχινᾷ νὰν τὸ διαβάσει. Ὁ γέρος
φαίνεται σὰ νὰ δακρύζει κι ἀναστενάζει σιγανὰ ποῦ
καὶ ποῦ).

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ (σκυμένος σὴν γλάστρα).
Αὐτὴ ἡ λατάνια δὲν ξέρω τί ἔχει πάθει καὶ δὲν
μπορεῖ νὰ ἰδεῖ προκοπή... Σιγροσθῆναι σὰ νὰν τίς
κλέφτει κακὸ σαράκι τὴ ζωή... (γυρνώντας κατὰ τὸ
μέρος τοῦ πατέρα του, τονὲ βλέπει ποῦ διαβάσει τὸ
γράμμα) Πάλι τὰναθεματισμένο τὸ γράμμα σὴν μέση;

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΟ ΚΗΡΥΓΜΑ

Κυριακὴ 18 τοῦ Δεκεμβρίου.

Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ,
υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ.

Μαθ. Α'.

Ὁ Ἅγιος Εὐαγγελιστὴς Μαθθαῖος θέλοντας νὰ
δείξῃ στοὺς ὁμογενεῖς του τοὺς Ἑβραίους, ὅτι ὁ
Μεσσίας, ποῦ προφητεύσανε οἱ Προφῆτες, πῶς θάρτη
νὰ σώσῃ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἀνθρώπους ποῦ
εἶχανε μέσα τους πίστη καὶ φόβο Θεοῦ, εἴτανε ὁ Κό-
ριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, πρὶν παραστήσῃ τίς δι-
δαχὰς τίς σωτήριες καὶ πανέμορφες, πρὶν ἀναφέρει τὰ
θαύματά του τὰ τρανὰ καὶ μεγάλα, ἔγραψε πῶς
καὶ ἡ γενεὰ του ἡ ἀνθρωπινὴ εἴτανε εὐγενική, εἴ-
τανε ὡς καθὼς τὴ θέλανε τῶν Προφητῶν τὰ βι-
βλία· γιατί εἴτανε παιδί τοῦ Δαβὶδ, παιδί τοῦ
Ἀβραάμ.

Γενεὴς γενεῶν ἐπέρασαν ἀπ' τὸν καιρὸ, ὅπου ὁ
Θεὸς ἔταξε στὸν ὄϊλο του τὸν Ἀβραάμ, πῶς θὰ
δώσῃ σ' αὐτὸν καὶ τὸ σπέρμα του τὴ βασιλεία τῆς
γῆς· γενεὴς γενεῶν ἐπέρασαν ἀπ' τὸν καιρὸ, ποῦ ὁ
Δαβὶδ, τοῦ Ἰσραὴλ τὸ ὑστερογεννητὸ βλαστάρη, ὁ
ποιητὴς βασιλεὺς, τοῦ Γολιάθ ὁ παινεμένος νικητὴς,
ἐβασίλευσεν ἀπάνω στὸ δοξασμένο ὄχιτο τῆς Σιών,
κι' ἔφτασε τοῦ χρόνου τὸ πλήρωμα, κι' ἔστειλε ὁ
Θεὸς τὸ Γιό του τὸν μονογενῆ γιὰ νὰ ξεπελώσῃ
τὸ τᾶμμα, ὅπου ἔκαμε στὸν Ἀβραάμ, ὅταν ἀπὸ τὰ
βῆθια τῆς Μεσοποταμίας τὸν ἔφερε σὴν χώρα, ὅ-
που ποτίζει ὁ Ἰορδάνης καὶ ἡ δροσιὰ τοῦ οὐρανοῦ
τῆς δίνει τὴν εὐλογία τῶν καρπῶν τῆς γῆς, τὸ
τᾶμμα πῶς θὰ τοῦ δώσῃ τὸ βασίλειο τῆς γῆς καὶ
θὰ πληθύνῃ τὰ ἐγγόνια του σὴν τὴν ἄμμο τῆς θά-
λασσας καὶ τοῦρανοῦ τᾶστέρια. Καὶ διαβαίνουν στοῦ
Μαθθαίου τὴ θεϊκὴ ἱστορία οἱ τρεῖς δεκατεσσαριεῖς
γενεῶν καὶ στήφυχα ὀνόματά τους μιλεῖ τοῦ κόσμου
ἡ ἱστορία γιὰ τὴν ἀδυναμία τοῦ ἀνθρώπου νὰ με-
γαλώσῃ ἕως τὰ σύνορα τῆς φιλοδοξίας του, ἂν ἴσως
δὲν ἀκολουθῇ ἀδιάκοπα τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καὶ
λέγει στοὺς Ἑβραίους καὶ σ' ὅλον τὸν κόσμον ὁ θεο-
φώτιστος Εὐαγγελιστὴς: Ἐπέρασαν ἀπ' τὸ δρόμο
τῆς ζωῆς λογῆς λογῆς κληρονόμοι τοῦ Ἀβραάμ,
ἀλλὰ τὸ τᾶμμα τοῦ Θεοῦ δὲν ἐγίνηκε, γιατί κανένας

τοὺς δὲν εἶχε τὴ δύναμη νὰ ψηλωθῇ ἴσως τὸ θέλη-
μα τοῦ Θεοῦ, καὶ δὲν μπόρεσε κανένας νὰ φορέσῃ
τὰ ὅπλα ποῦ χρειάζονται γιὰ νὰ παρῇ ἡ μεγάλη
κληρονομία. Οὔτε τοῦ Δαβὶδ τὸ ψαλτήρι μὲ τίς πα-
νώριες του στροφές, οὔτε τοῦ Σολομῶντα ἡ ἀμέτρη-
τὴ σοφία βρεθήκανε ἕξια γιὰ τὸ μεγάλο ἔργο τοῦ
Ἰωσαφάτ ἡ θεοφοβία καὶ τοῦ Ἐζεκία ἡ πίστη, τοῦ
Μανασσὴ τὸ μετανόημα καὶ τῆς σκαλίστῃς τῆς Βα-
βυλώνας τὰ δάκρυα καὶ οἱ στεναγμοί, κι' αὐτὰ δὲν
ἐσταθήκανε ἄρκετά. Οὔτε φάνηκε πρὸς δυνατὸς ὁ
Ζοροβάβελ, ὅταν ἐξανάρχετο ἀπ' τὴν ἀλλοτριοποία
τῆς Βαβυλώνας τὰ γόνια τῶν σκαλίστῃς τοῦ Ναβου-
χοδονόσορ, νὰ ξαναρχίσῃ τοῦ κόσμου τὸ κυριεμμεν.
Στὸ τελευταῖον βλαστάρη, τὸ Θεὸ τῆς εἰρήνης, στῆς
σπλαχνικῆς τὸν πατέρα, τὸν ἀγγελὸ τῆς μεγάλης
Βουλῆς, τὸ Γιό τῆς ἀνεκτίμητης Παρθένας, ἐδόθηκε
ἡ ἐξουσία νὰ τελειώσῃ τὴ μεγάλη ὑπόσχεση καὶ νὰ
ὑποτάξῃ τὸν κόσμον ἀπὸ ἀπὸ τὸ γλυκὺ καὶ ἡμερὸ
κέρμας του.

Ἀλήθεια· ἀπὸ μέσα ἀπ' τὴν ἄρμαθα τῶν ζη-
ρῶν ὀνομάτων ξεπροβάλλουν ἀλαθευτὰ τὰ πρᾶματα.
Οἱ μελωδίες τῆς λύρας τοῦ Δαβὶδ τοῦ κἄκου ἄκου-
στήκανε ἀπ' τῆς Ἱερουσαλὴμ τὰ ψηλώματα τοῦ
Σολομῶντα ὁ πανώριος νῶς, τὸ χρυσοστόλιστο τῆς
Ἀνατολῆς θάμνα, ἐπῆσε κατὰ γῆς, χαλάσματα ποῦ
μὲ τὸ μεγαλεῖο τους δείχνουν τὴν ἀδυναμία τῆς
ἀνθρωπότητος γιὰ ἔργο ἀθάνατο· τοῦ κἄκου ὁ Ὁξίας
ξαπλώνει τοῦ Ἰούδα τὸ κράτος ὡς τὸν Αἰλκνίτικο
κόρφο· ὅλα αὐτὰ τὰ κατορθώματα εἴτανε ἔργα
πρόσκαιρα· δὲν εἴτανε κείνα ποῦ προμελετοῦσε τὸ
Θεὸς τὸ θέλημα.

Καὶ ὅμως ὅ, τι εἶπε ὁ Θεὸς δὲν εἴτανε νὰ μὴ
γίνῃ. Ὁ ἄνθρωπος μονάχος του, ὅσο κι' ἂν εἶναι,
βασιλεὺς, ὅσο κι' ἂν εἶναι σοφός, πάντα πρόσκαιρα
ἔργα θὰ κἄμῃ, ἂν ἴσως καὶ δὲν κατορθώσῃ ν' ἀ-
νεθῇ ἴσως τὸ Θεὸ, μ' ἀγάπη καὶ ταπεινότητα κα-
νὴ πράξῃ ἐκεῖνα, ὅπου μονάχα ἡ θεῖα χάρις κα-
τορθώνει.

Καὶ νῦν, τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ἔφτασε· αὐτὸς
ὁ Θεὸς γίνεται ἄνθρωπος, καὶ ὡς ἄνθρωπος τελιώνει
τὸ μεγάλο ἔργο, ἄνθρωπος τέλειος, ἀνώτερος ἀπ' τὰ
πάθη καὶ τίς ἀνθρωπινὰς ἀδυναμίας. Ὁ κόσμος ὅλος
ἐφραντᾷζονταν πῶς ὁ Θεὸς ἔταξε τοῦ Ἀβραάμ βα-
σιλεία καὶ δύναμη ὀλική, πρόσκαιρη βασιλεία μὲ
κἄστρα καὶ παλάτια, μὲ στρατεύματα καὶ στόλους,
μὲ μουσικὴς καὶ παρτάξεις, μὲ χρυσάφι καὶ πετρά-
δια ἀτίμητα, μὲ σπαθιά καὶ μὲ δοξάρια, μ' αἷμα

Ο ΓΕΡΟ-ΣΕΒΑΣΤΟΣ (ἀναστενάζοντας βαθιά).
Ἄχ, παιδί μου εἶναι, ἀδερφός σου εἶναι, Ἀποστόλη
μου...

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ. Τέτιο παιδί καὶ τέτιος ἀδερ-
φός!.. Καλύτερα νᾶλειπε, νὰ μὴ γεννιότανε... Μᾶς
ντρόπιασε τὸν μα, μᾶς ῥήμαξε τὸ σπῆτι κι ὁ Θεὸς
νὰ φυλάει μὴ μᾶς τὸ ἀπορημαξέει...

Ο ΓΕΡΟ-ΣΕΒΑΣΤΟΣ (μὴ σηκώνοντας τὰ μά-
τια του ἀπὸ τὸ γράμμα). Ἐλα, κατέβασε τὸ τᾶμα,
Ἀποστόλη, μὴ βγοῦνε τὰ λόγια σου σὴν ρούχα καὶ
δὲν κάνει...

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ (σηκώνοντας τὸ γέρο, μὲ σι-
γανὴ φωνή, γιομάτη λύπη καὶ παράπονο). Δὲν κά-
νει; Μὰ χρόνια τῶρα οἱ ρούγες μὲ τὸν ὀνόμα μᾶς
ἔχουνε νὰ κάνουν, κι ἀφορμὴ αὐτὸς. Οἱ ρούγες! Καὶ
πότε τίς λογάρισε τίς ρούγες ὁ ἀδερφός μου; Πότε
λογάρισε τί θὰ ποῦνε οἱ ρούγες γιὰ τὸ σπῆτι του;

Ο ΓΕΡΟ-ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Παιδί μου εἶναι, ἀδερ-
φός σου εἶναι... Μὴν τὸ ξεχνᾷς... Μετάνιωσε καὶ
συχώρεση ζητάει... Νὰν τοῦ τὴν ἀρνηθῶμε; (Ὁ
Ἀποστόλης σιωπᾷ). Ὁ γέρο-Σεβαστὸς διαβάσει δυ-
νατά)... «Ναί, πατέρα. Ἐφταίει στὸν οὐρανὸ καὶ σὲ
λόγου σου, δὲν ἀξίζω πιά νὰ μὲ λένε γιό σου· κάνε
με σὴν ἓναν ἀπὸ τοὺς ἐργάτες σου»... (ἀπιδρώνει τὸ

γράμμα σὰ γόνιτά του καὶ κοιτάζοντας ψηλὰ σιγο-
λέει σὰ σὲ προσευχή) «...Κι ὁ πατέρα εἶπε στοὺς
σκαλίστῃς του· Γλήγωρα βγάλτε τὴ φορεσιὰ τὴν
πρώτη καὶ ντύστε τον, καὶ δώστε δαχτυλίδι στὸ
χεῖρό του καὶ σπαντάλι γιὰ τὰ πόδια, καὶ ῥέστε
σφαίρες τὸ μουσκάρι τὸ θεοφότο· κι ἄς φᾶμε, ἄς ξε-
φαντώσουμε. Τὶ αὐτὸς ὁ γιός μου πεθαμένος εἴταν
κι' ἔζητε, χαμένος εἴταν καὶ βρέθηκε...»

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ (διακρίνοντας, γλήγωρα καὶ
θυμωμένα). Νὰ σοῦ πῶ τὸ παρακάτω ἐγὼ, πα-
τέρα, τί ἡ παραβολὴ τοῦ Ἀσώτου ταιριάζει περι-
φημα σὲ μᾶς. «Κι ἀρχίσανε νὰ ξεφαντώνουν. Κ' εἴ-
ταν ὁ γιός του ὁ πρὸς μεγάλος στὸ χωράφι. Καὶ
καθὼς νύριζε καὶ ζύγωνε στὸ σπῆτι, ἄκουσε τραγου-
δια καὶ χοροὺς καὶ κερζόντας ἓνα κοπέλλι τὸ ρω-
τοῦσε τί τᾶχα νᾶναι αὐτὰ. Κ' ἐκεῖνος τοῦπε...»

Ο ΓΕΡΟ-ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Φτάνει, παιδί μου. Μὴν
εἶσαι κακός. Καλὸς θέλω νᾶσαι πάντα...

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ (ἔχει πᾶν θυμωμένα μὰ ἡσυχᾷ).
Καλός, καλός... Μὰ ἔχει καὶ κουτός, πατέρα...
Γιατ' εἶναι κουταμάρα νὰ μὴ μιλήσῃ σήμερᾳ... Δυὸ
μέρες εἶναι ποῦ τῶλαβε τὸ γράμμα καὶ τὸ διαβα-
σε χίλιες φορές. Καὶ τὸ πιστέψης. Ὁ μπερμπάντης.
Γιὰ νὰ σὲ συγκινήσει, νὰ σὲ ξεγελάσει, μεταχειρί-
στηκε λόγια ἀπὸ τὸ Βαγγέλιο, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ

κα φωτιές. «Κι' ὅλος ὁ κόσμος ἐγελάστηκε. Κανένας δὲν ἐσυλλογίστηκε τοὺς αἰώνιους καὶ ἀθάνατους νόμους τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης, ποὺ μέσα στὴν ἀγκαλιά τους μποροῦνε νὰ κλείσουν ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ νὰ τὴν κρατήσουν σφιγμένη εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· κ' ἦρθε ὁ ἴδιος νὰ τοὺς κηρύξη τὴν ἀπελπισμένη ἀνθρωπότητα. Τοὺς ἐκέρυξε καὶ τὴν ἔσυρε ξοπίσω του μαγεμένη· αὐτὸ τὸ Βασιλόπουλο, τὸ χωρὶς θρόνο καὶ χωρὶς κορώνη, τὸ βασιλόπουλο, ποὺ μιά ἡμέρα τοῦ κόσμου ἡ πλάνη κι ὁ φθόνος θὰ τοῦδινε θρόνο ἕνα σταυρὸ καὶ κορώνη ἕνα ἀγκαθένιο στεφάνι, ἐφάνηκε πρὸ δυνάτῳ ἀπὸ τὸ Δαβίδ, πρὸ σοφῷ ἀπὸ τὸ Σολομῶντα, πρὸ μεγάλῳ ἀπ' ὅλο του τὸ βασιλικὸ συγγενολόγι.

Κοιτάξετε, ἀνθρώποι τὸ ἔργο του· ὅλος ὁ πολιτισμένος κόσμος σήμερα πιστεύει στὸν νόμῳ του, κι' ὅπου ἐκπλώνεται τὸ φῶς τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς σωστῆς προκοπῆς, ἐκεῖ καὶ τὸν νόμῳ του λατρεύεται καὶ προσκυνῶνται· εἴθνη ἡ κληρονομιά του, καὶ μετόχι του τὰ πέρατα τῆς γῆς. Αὐτὸ τὸ μᾶθημα μᾶς δίνει ὁ θεὸς Εὐαγγελιστὴς μὲ τὰ ὀνόματα τῆς γενεᾶς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Γιοῦ τοῦ Δαβίδ, τοῦ Γιοῦ τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ ἀθανάτου Βασιλέα, ὅπου τοῦ πρέπει δόξα καὶ προσκύνηση εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ο ΚΗΡΥΚΑΣ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Livre, qu'un vent l'emporte

En France où je suis né :

L'arbre déraciné

Donne sa feuille morte.

HUGO

ΣΤΗΝ κ. ΚΑΤΙΝΑ ΨΥΧΑ

Ἄβρα, χαρτί, γλυκιὰ ἄς σὲ πάρει

σιτὴ γῆς ποὺ λαχταρῶ·

φύλλο του στέλνει ὠχρὸ

βαθυεξορίζωτο πουρνάρι·

Λ. Α.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἀρ. 10.—Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸν ἀρ. 10

20 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στὰ κεντρικὰ τῆς Πλατείας Συνταγματος, Ὁμόνοιας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν Σταθμοῦ Τροχιδόρου (Ὁφθαλμιατρειῶν), Σταθμοῦ ὑπόγειου Σιδηροδρόμου (Ὁμόνοια), στὸ καπνοπωλεῖο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια) στὸ βιβλιοπωλεῖο «Ἐστίας» Γ. Κολάσου.

Ἡ συνδρομὴ πληρώνεται μπροστὰ κ' εἶναι ἐνός χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΜΑΤΑ

ΕΙΠΑΜΕ

πὺς τὸ μαρτυρῆστο τοῦ «Πολιτικοῦ Συλλόγου» ποὺ ζητάει μεταβολὴ τῆς κατάστασης τῶν ὑπογράψαντες καὶ μερικοὶ δημοσιογράφοι, ποὺ πᾶν νὰ πεῖ πὺς κ' ἡ ἀφεντιά τους λαχταροῦν ἀλλαγὴ καὶ γι' αὐτὸ μῆχανε στὸ Σύλλογο, καὶ γι' αὐτὸ ὑπόγραψαν τὸ μαρτυρῆστο του. Ἀρχίσαμε λοιπὸν νὰ μελετᾶμε τίς ἐφημερίδες ποὺ βγάζουν αὐτοὶ οἱ κύριοι, νὰν τίς μελετᾶμε μὲ προσοχή, νὰ προσπαθοῦμε νὰ ξετροπώσουμε καμιά ἰδέα γερὴ κάτου ἀπὸ τὰ ρητορικὰ καταπλάσματα τῆς ἀρθρογραφίας τους, μὰ τίποτα, τίποτα. Τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια. Τότε τί εἶδος ἀλλαγῆς ζητᾶνε, ἀφοῦ οἱ ἴδιοι δὲν τὸ καταφέρανε νὰλλάξουν;

Ἄ μᾶς ποῦνε πὺς περιμένουν νὰλλάξει πρῶτα τὸ Πολίτευμα νὰ νὰλλάξουν ὕστερα κι αὐτοὶ—ἂ μᾶς τὸ ποῦν αὐτό, νὰ εἶστε βέβαιοι πὺς καὶ οἱ ἴδιοι θὰ γελοῦν κάτου ἀπὸ τὰ μυστάκια τους. Γιατὶ τὸ ξέρουν πολὺ καλά, δὲν εἶναι καὶ κουτοὶ οἱ ἀνθρώποι, πὺς πρέπει πρῶ-

τα κι ἀρχῆς νὰλλάξει ἡ κοινὴ γνώμη, νὰ φρονιμεῖται, νὰρχινῆσαι νὰ γίνεται γνώμη γερὴ κι ὄχι γνώμη σακάτισσα καθὼς εἶναι τώρα, γιὰ νὰ μπορέσει νὰ φέρει ἡ ἴδια ὕστερα καὶ τὴν πολιτικὴ ἀλλαγὴ. Μὰ ἡ κοινὴ γνώμη, καὶ πρῶτα καὶ ὕστερ' ἀπὸ τὸ περιφρονημὸν μαρτυρῆστο, θρέφεται μὲ τὸ ἴδιο ἀπαγορευτὸν ποὺ μαγερεύεται σὲς ἴδιες ἀγάνιστες χυτρες ποὺ λέγονται Ἀθηναῖκες ἐφημερίδες. Τὸ μαρτυρῆστο τῶν ὑπογράψαντες καὶ κ. Ἰωάνναρος τῆς «Ἐσπερινῆς» καὶ κ. Γιολντάσης τῆς «Ἀστραπῆς» καὶ κ. Κανελλίδης τῶν «Καιρῶν». Εἰδότε καμιά μεταβολὴ ἀπὸ τότε ἴσαμε σήμερα σὲς ἐφημερίδες τους;

Ρουκέτα λοιπὸν κι αὐτό, ποὺ γιὰ μιά στιγμὴ φώτισε τὴν πολιτικὴ σκοτεινιά μας καὶ μᾶς ἀπόμεινε τώρα, γιὰ θύμηση, τὸ καυκαλισμένο κοντάρι της.

—«ΜΙΑΝ ΜΟΝΟΝ

λέξιν ἔχω ἀκόμη νὰ προσθέσω ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν: ἐπρότλησα εἰς τὰ διηγήματα καὶ εἰς ἄλλα τινὰ λογοτεχνικὰ μέρη νὰ μεταχειρισθῶ τὴν νέαν μας γλῶσσαν, τὴν ζωντανήν, ἡ ὁποία ἀντιθέτως πρὸς ὅ,τι ἔγινε εἰς ὅλον τὸν ἄλλον κόσμον, παρημελῆθη τόσον πολὺ ἀπὸ ἡμᾶς· ἐν τούτοις ἡ δορὴ συνείδησός, οὐ αὐτὴ εἶναι ἡ γλῶσσά μας—δηλαδὴ ἕνα μέρος μερῶν τοῦ ἔθνικοῦ μας ἔργου—κατὰ τὴν ἑλπίδα περισσώτερον ἔδαφος εἰς τὴν κοινὴν συνείδησιν. Ἄν δὲν γράφωμεν ἀκόμη ὅλας τὰς γραπτὰς μας σκέψεις εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτήν, δὲν σημαίνει πρὸ 58 ἐτῶν ἐγέρφοντο καὶ τὰ ποιήματα εἰς τὴν καθαρῆς, τώρα εἰσάγεται, συστηματικῶς σχεδόν, ἡ ζωντανὴ μας γλῶσσα καὶ εἰς τὴν πεζὴν λογοτεχνίαν. Ἀλλοῖον ἢ μεθῶρον θὰ προχωρήσωμεν περισσώτερον. Ἰσως εἶναι μάλιστα καλὸν ἡ μεταβάσις αὐτὴ νὰ γίνῃ βαθμηδὸν καὶ ἡπίως, διὰ νὰ μὴ ἐγείρῃ πόλεμον καὶ ἀντιδράσεις. Ἄν τὸ μικρὸν μου βιβλίον συντελέσῃ—ἔστω καὶ ἐλάχιστον—εἰς τὸ νὰ ἀγαπηθῇ κάπως περισσώτερον εἰς τὸν τόπον μας τὸ βιβλίον ἐν γένει—δηλαδὴ ἡ φορὴς καθὲς γνώσεως, καθὲς σκέψεως, καθὲς πολιτισμοῦ—, θὰ εἶναι εὐτυχής, διότι ἡ ἀγάπη τοῦ βιβλίου εἶναι, νομίζω, ἡ βᾶσις τῆς πνευματικῆς προόδου καθὲς ἔθνους.

Κοιτάει ἀπὸ ἀργεῖλα αὐτό. Κι' ἀπὸ κάτου ὑπογράφει Νικολ. Χατζιδάκης καθηγητὴς Πανεπιστημίου. Τίποτ' ἄλλο.

Ὅτε βγῆκε ἡ «Ματιὰ» τοῦ Ἀβάρου μὲ τὸ

μεταφρασμένο τὸ Βαγγέλιο, τὸ βιβλίον τὸ προδοτικόν, καθὼς ὁ ἴδιος ἄλλοτε τῆς τῆς. Πόσοι δὲ ληστεύουν καὶ δὲν ἀτιμάζουν μὲ τὸ Βαγγέλιο στὰ χέρια; Νὰ ποῦ κ' ἕνας γιὸς παραλυμένος, ἕνας ἄθροπος ἄτιμος, ἕνας ποὺ σκότωσε τὴ μάνα του καὶ φαρμάκωσε τὰ γερατὰ τοῦ πατέρα του, ἔρχεται τὸ Βαγγέλιο στὰ βρῶμικα τὰ χέρια του κ' ἐρχεται μὲ δαῦτο νὰ σοῦ κλέβει τὴ συχώρησιν...

Ο ΓΕΡΟ-ΣΕΒΑΣΤΟΣ (κάνοντας νὰ σηκωθεῖ, ξαναπέφτει σὴν πολιτρονᾶ). Παιδί μου, Ἀποστόλη μου, μὴ γιὰ τὸ Θεό... Μὲ σκοτώνεις...

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ. Τὸ παράπονο μὲ πῆρε, πατέρα, καὶ ξεσπάω. Δὲ βαστάω ἄλλο. Πνίγηκα. Τὸν ἀδερφὸ αὐτὸν κ' ἐγὼ τὸν ἀγάπησα... κ' ἐγὼ παρὰ-βλεψὰς τίς παραλύσεις του... συχώρεσα τίς παλιὰς θρωπιές του... λησμονῆσα τὴν ῥίμαξήν ποῦ φερε σπῆτι μᾶς... Εἶναι ὅμως κ' ἕνα μαῦρο σημάδι, τὸ στερνὸν του, μέσα στὴν πίσσα τῆς ζωῆς του, ποὺ δὲν τὴν λησμονῶ, ποῦ δὲ θὰν μπορέσω νὰν τὸ λησμονῶ ποτέ... Καὶ κλεισμένα τὰ μάτια μου κι ἀνοιχτὰ σὰν τᾶχα, πάντα βλέπω ἕνα ἀδύνατον χέρι νὰ σηκώνεται νὰ χτυπήσῃ ἕναν πατέρα σεβαστό, ἕναν ἀπρομάλλη γέροντα, καὶ πάντα βλέπω μιά γλυκιὰ καὶ ἡμερὴ γριούλα νὰ σιγασθῇ ἀπὸ τὸ μαρτύριόν της βλογώντας, ἀντὶ νὰ καταριέται, τὸν ἄτιμο, τὸν

παραλυμένο γιὸ της. Τὰ ξέχασες, πατέρα, λόγου σου αὐτὰ; Δὲν τὸ βλέπεις πᾶς τὸ χέρι τοῦ παιδιοῦ σου νὰ σηκώνεται καταπνέου σου καὶ δὲ βλέπεις τὴ μάνα σου νὰ πεθαίνει ἕνα μῆνα ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἡγρία ἐκείνη σκηνή;

Ο ΓΕΡΟ-ΣΕΒΑΣΤΟΣ (σκύβοντας τὸ κεφάλι σὲ στήθια του). Πατέρας εἶμαι καὶ ξεχνᾶω. Εἴχασε κ' ἐγὼ... Ἄλλον ἀδερφὸ δὲν ἔχεις... Ποῦ τραβᾶω πᾶς; Στὸν τάφο. Βδομήντα χρόνους ἄθροπος, κορμὶ χιλιοβασανισμένο καὶ ψυχὴ κατακουρασμένη ἀπὸ τίς θλίψεις καὶ τίς συμφορὰς, τί ζητάω ἄλλο παρὰ τὰ δύο μου παιδιὰ νὰ μ' ὁδηγήσουνε στὸ στερνὸν μου κ' αἰώνιος κατατόπι; Εἴχασε κ' ἐγὼ, παιδί μου, μὴν ἀρνηθεῖς τοῦ πατέρα σου τὴν στερνὴ αὐτὴ χαρά...

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ (καθισμένος σὴν ἀριστερῇ μεριᾷ τοῦ τραπέζιου, ἀντικρὺ στὸ γέρο, κρατᾷ, σκυφτός, τὸ κεφάλι του μὲ τὰ δύο του τὰ χέρια, δίχως νὰ κοιτάξῃ τὸν πατέρα του· μιλάει σιγὰ καὶ κομματιαστὰ, σὰ νὰ μιλάει μοναχὸς του). Θέλω νὰ ξεχάσω, μὰ δὲν μπορῶ... Τί νὰ κάνω; Τὸ φταίξιμό του μεγάλο. Ἀπὸ τότες ποῦνιωσε τὸν κόσμο, ἀπὸ δεκαπέντε χρόνους, νὰ πείς, παιδί ἴσαμε σήμερα, ποῦ φτασε στὰ τριανταπέντε, κάθε περπατησιὰ του καὶ στραβοπάτημα...

Ο ΓΕΡΟ-ΣΕΒΑΣΤΟΣ (σὸν ἀπὸ μέσα του).

Ἄλλοιμονοι!.. Ἄλλοιμονοι!..

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ (ἐξακολουθώντας, δίχως νὰ προσέξει καὶ σὸν πατέρα του). Κακὸ δὲν εἶναι ποῦ νὰ μὴν τὸ γέυτηκε. Χαρτοπαίχτης, γυναικῆς, μπεκρῆς, ὅλα τᾶχα. Μᾶς γονάτισε στὰ ἔξοδα. Ὅσο νὰ πληρώσουμε τὰ παλιὰ τὰ χρέγια, καὶνούρια μᾶς παρουσίαζε, κι ὅ,τι δὲν τοῦ δίναμε τόπαιρνε μὲ τὸ ζορμπαλίκι του. Δούλα ἔμορφη νὰ μπῇ σπῆτι, ἀδύνατο. Ὅτ' ἐγινόταν ἐρωμένη του καὶ θάρεσε μὲ σκάνταλο... (σωπαίνει λίγο). Ὅπου κι ἂ διάβηκε ἄφουσε σημάδι τοῦ τὴν ἀτιμία. Μᾶς ἔχασε. Μᾶς ἐσῆσε. Τὸν ὅμα τοῦ Σεβαστοῦ (σηκώνει τὰ μάτια του καὶ κοιτάζει τὸν πατέρα του λυπημένα) τὸν ὅμα σου πατέρα...

Ο ΓΕΡΟ-ΣΕΒΑΣΤΟΣ (σκυμένος καθὼς εἶναι, δίχως νὰν τὸν κοιτάξῃ καθόλου). Ἀφῆ' τα, παιδί μου, μὴν τὰ μελετᾷς... Ἀφῆ' τα...

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ (μαλακώτερα, σκύβοντας πάλι τὸ κεφάλι του). Τένορα σου, πατέρα, ποῦ τὸ παρὰ-λαβὴς τιμημένο κι ἀπεχθάνιστο ἀπὸ τοὺς γονιούς σου, τὴ μόνη σου κληρονομιά, μαθῆς, τὸ κύλησε στὸ βούρκο. Τί νὰν τοῦ πρωτοθυμηθῶ; Τὸ στερνὸν τοῦ ἀντραγαθῆμα μού φτάνει (σωπαίνει γιὰ λίγο). Ὅσοι, σὰν ἀπὸ μέσα του, σιγὰ καὶ ἀργὰ, ἐξακολουθαί. Ἦρθαν τὰ Βαγγελικά. Ὁ παλιχαράς μας, τὸ στο